

PINTÉR LAJOS

Hajrá, toll!

A hetvenesztendős Tolnai Ottó köszöntése

Nem tudom, mióta is ismerem Tolnai Ottót. Persze, először műveit ismertem meg, verseit. Mint ahogy Gion Nándortól is először regényét olvastam, a Kétéltűek a barlangban címűt, még csongrádi gimnazista koromban, utána ismertem meg őt magát.

1971-ben kerültem a pesti Egyetemre és az Eötvös Kollégiumba, azt követően sűrűn jártam Újvidékre, és sorra megismertem a nálam mintegy tíz évvel idősebb írónemzedéket, az akkori harmincasokat, Giont, Tolnait, Domonkos Istvánt, Bosnyák Istvánt, Végel Lászlót, de a fotós Dormán Lászlót, a festő Maurits Ferencet és Benes Józsefet, a hungarológus Pastyik Lászlót is, a néprajzos Tóth Ferencet és másokat.

Még névrokonomat, az újvidéki humoristát, Pintér Lajost is, aki így lépett oda hozzám első találkozásunkkor a Forum Könyvkiadó presszójában, ahol mindenkivel lehetett találkozni, igazi élő eleven, nyüzsgő hely volt, egy helyütt a Forum Kiadó, a Magyar Szó napilap és a legendás Képes Ifjúság folyóirat.

Tehát odalépett hozzám egy kopaszodó vörös férfi, később tudtam meg, hogy humorista és sakk-szakértő, és azt mondta: Pintér Lajos vagyok, írjunk közösen egy könyvet...

Nem írtunk közösen könyvet, kár is lett volna. Névrokonom feleségére is emlékezem abból az időből: hosszú, szőke haja lengett a szélben.

Szerencsés nemzedék volt ez, a Symposium első nemzedéke: tehetségesek is voltak, rajban is röptek föl, ahogy egy nemzedékhez illik, és szerepet is kaptak. Nem tartotta őket kiskorúnak társadalmuk, mint magyarországi társaikat.

Tóth Feri, a néprajzos vitt el engem azokban az években először Tolnai Ottóékhoz, haza a Virág utca 7-be. Ott is ragadtam, ott is aludtam, sokszor ott is laktam, még olyankor is, ha Tolnaiék épp nem voltak otthon. A szomszéd bácsiéktól, nevükre már nem emlékszem, szintén magyarok voltak, kellett elkérni a kulcsot.

De amiről most írni akarok, az 1974-ben történt. Onnan tudom, hogy '74-ben, mert megnéztem az Irodalmi lexikont, Páskándi Géza akkor költözött, települt át Magyarországra. Akkor, az idő tájt pezsdült meg az élet a Könyvhét körül is. Nekem az volt a legfontosabb, hogy a könyvheti sátrakban megjelentek a határokon túli magyar könyvek, az Írószövetségben pedig a határokon túli magyar íróvendégek. Az íróvendégek részére pedig a Fészekben irodalmi est és fogadás.

1974-ben jöhetett Pestre Tolnai is mint könyvheti vendég, Páskándi már Pesten, Nagy László, a költőfejedelem botjára támaszkodva szintén közöttünk, Takács Imre, a kitűnő költő, a Kortárs szerkesztője, ez volt a társaság a Fészekben.

Páskándi engem, ha jó kedve volt kisPintérnek szólított. Kedvesen, mert azt mondotta, nagyPintér a Pintér Jenő, az egykor volt irodalomtörténész, akinek méterszám állnak a

könyvei a polcokon. Hozzá képest én tényleg kisPintér voltam, egyrészt fiatal, huszonegy éves, másrészt csak néhány versem jelent meg, a Tiszatájban, Forrásban, Új Írásban. Első kötetemet vártam a legendás Móra Kiadónál, Kormos István szerkesztette.

A Fészekben először irodalmi est volt, a határontúli magyar írók, költők közreműködésével. Tolnai Ottóra emlékszem hirtelenjében csak közülük. Az árvacsáth című versét olvasta fel nagy erővel. Árvacsáth, árvacsáth / simogatód a föld haját... lehet, hogy rosszul idézem a versét, de majd negyven év után így él bennem, inkább már csak a ritmusa és Tolnai ünnepélyes hanglejtése. Nagy László mondott az esten bevezetőt. Kiss Ferenc, aki pedig szintén ott volt a közönség soraiban, rögtön elkérte Ottó verseit a Tiszatájnak közlésre.

Akkoriban még ez is ritkaság volt, hogy a határokon túli szerzők megjelentek, megjelenhettek magyarországi folyóiratokban. Amelyik folyóirat közölte Sütőt, Giont, Dobos Lászlót és társait, úttörő szerepet vállalt.

Kiss Feri nagy lendülettel kérte el a verset, mert tetszett neki első hallásra, Tolnai előadásában. De Ottó nem sokkal később odajött hozzám és fülembé súgta, hogy Kiss Feri csalódott. Mert a vers nem úgy íródott, ahogy várta volna: Árva Csáth, árva Csáth (persze Csáth Gézára, az íróra célozva), hanem központozás nélkül, kisbetűvel és egy lendülettel: árvacsáth, árvacsáth. És vajon simogatta-e tényleg a föld haját?

Nem baj Kiss Feri csalódása, a verset mégis örömmel vitte a Tiszatájnak, és az ott meg is jelent.

Az irodalmi est után asztalhoz ültünk a bárban. Nagy László, Páskándi, Tolnai, Takács Imre, én egy asztalnál. Megszólint a zene. Ottó nem tudom hová tűnt, nem hiszem, hogy táncolni ment volna. Páskándi azonnal táncba indult, felkért valakit és átkarolta. Takács Imre is fölpattant, de az ő tánca külön mese. Ő legényesen táncolt, ugrált, mint a bakkecske, arra a lány szalonzenére. Az ő stílusa ezt a táncot kívánta. Ketten maradtunk Nagy Lászlóval, néztük a táncolókat.

Páskándira mutatott: Nézd, olyan, mint egy indián! Gézának tényleg szép indián arca volt és hosszú, fekete haja akkor, indiánsörény.

Ottónak mondtam, hogy másnap látogasson meg az Eötvös Kollégiumban. Meg is érkezett. Fáradt volt, emlékszem, végigfeküdt kollégiumi vaságyamon. Nem tudott kinyújtózni, kicsi volt neki az ágy.

Kicsi volt Ottó szálfatermetének.

Van is Tolnainak erről egy verse, abban írja, hogy azért ír hosszú verseket, szeret kinyújtózni bennük. Mert csak ott tud kinyújtózni (lám az Eötvös Kollégiumban sem), ott, hosszú verseiben.

Annyit még. Sokat jártam Újvidéken, sok élmény köt oda. Jó is, rossz is. Egyszer társaságban valaki csúnyán megsértett. Buszra szálltam, és odahagyván őket elindultam Ottóékhoz, a Virág utca 7-be. Ottóék nem voltak otthon, zárva volt a kapu. Arra se volt kedvem, hogy bemenjek a szomszédba a kulcsokért. Átugrottam a kerítésen, leültem bent a küszöbre. És férfierő ide, férfierő oda, folyni kezdtek a könnyeim.

De sebaj, lesz vizsgáztalásom.

Hajrá, ecset! Hajrá, toll!